

מדת בדת

לע"נ הגאון רבי אברהם יהודה בן
רבי יעקב פרבשטיין זצוק"ל
הערות והנצחות ט"ל 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 337 פרשת וארא תשע"ט

חולין לח-מד

אך בגסה בין ביד ובין ברגל בין פשטה ולא כפפה ובין כפפה ולא פשטה כשרה, ובעוף אפילו אם לא רפרף אלא את גפו וכשכש רק את זנבו זה פירכוס, ולכאורה שנינו כבר במשנה את הכל שבהמה דקה שפשטה ולא החזירה פסולה כי זה הוצאת נפש ומשמע דוקא ביד ולא ברגל ודוקא בדקה ולא בגסה, ויש לומר שעיקר החידוש הוא בעוף שיש בו שיעור אחר.

משנה מי ששחט לעובד כוכבים כשר ור"א פוסל ור"א אומר שאפילו אם שחט כדי שעכו"ם יאכל מחצר הכבד שלה היא פסולה כי סתם מחשבת העכו"ם הוא לע"ז ור"י יוסי סובר שזה ק"ו שאם בקרבנות שמחשבה פוסלת בכ"ז הולכים רק אחר העובד, בחולין שמחשבה לא פוסלת ודאי מחשבת הבעלים לא תפסול אלא רק מחשבת השוחט. **גמרא** התנאים במשנה סוברים כר"א בן ר' יוסי שאמר שמעתי שהבעלים מפגלים וסובר ת"ק שזה רק אם שמענו שהוא חשב ואם לא אינו פסול שלא אומרים סתם מחשבת עכו"ם זה לע"ז, ור"א סובר שאף כשלא שמענו שחשב זה פסול כי סתם מחשבת העכו"ם זה לע"ז, ור"י יוסי אומר שאף ששמענו שחשב לע"ז זה כשר כי לא אומרים שמועיל מחשבה כשאחד עובד ואחר חושב, וללישנא בתרא נחלקו כשמענו שחשב שלת"ק מה שמועיל זה מחשב וזה עובד זה רק בפנים ולא בחוץ שלא לומדים חוץ מפנים, דף לט ור"א סובר שלומדים חוץ מפנים ור"י יוסי סובר שאפילו בפנים לא מועיל זה מחשב וזה עובד.

ר' יוחנן סובר שאם אחד שחט בהמה על מנת לזרוק את דמה או להקטיר את חלבה לע"ז היא פסולה כי מחשבים מעבודה לעבודה ולומדים חוץ מפנים, ור"ל סובר שהיא כשרה שלא מחשבים מעבודה לעבודה ולא לומדים חוץ מפנים, והם נחלקו לשיטתם בשוחט קרבן לשמו על מנת לזרוק דמו שלא לשמו שלר' יוחנן פסולה כי מחשבים מעבודה לעבודה ולומדים ממחשבת פיגול, ור"ל סובר שהיא כשרה שלא מחשבים מעבודה לעבודה ולא לומדים ממחשבת פיגול, ויש לומר שהם צריכים לחלוק גם כאן וגם בקרבן שלא נאמר שרק בחוץ סבר ר"ל שלא לומדים חוץ מפנים אך לגבי מחשבת שלא לשמו זה יפסול, ואם היו חולקים בקרבן היינו אומרים שרק בקרבן חלק ר' יוחנן אך לגבי ע"ז הוא יודה לר"ל, קמ"ל שחלקו גם לגבי ע"ז, ורב ששת מקשה שר' יוסי למד במשנה ק"ו שאם בקרבן שמחשבה פוסלת הולכים אחר העובד חולין שמחשבה לא פוסלת בו ודאי נלך אחר השוחט ומה שמחשבה לא פוסלת בחולין אין לומר שאין כלל פסול מחשבה שא"כ איך שייך זביחה לע"ז אלא ודאי הכוונה שחשב מעבודה לעבודה והק"ו הוא שאם במקום שמחשבה פוסלת בקרבנות מעבודה לעבודה הולכים אחר העובד חולין שמחשבה לא פוסלת בו מעבודה לעבודה אלא באותה עבודה ודאי נלך רק אחר השוחט, וא"כ קשה לר"ל מפנים שמשמע שמחשבה פוסלת בפנים ולר' יוחנן קשה מחוץ, ולגבי פנים יש לומר שאכן אחרי שר"ל שמע את דברי ר' יוחנן הוא קיבלם אך בחוץ קשה לר' יוחנן, ויש לבאר שמחשבה לא פוסלת בחולין הכוונה בד' עבודות והק"ו הוא שאם במקום שמחשבה פוסלת בקרבנות בד' עבודות הולכים רק אחר העובד, **עמוד ב'** בחולין שמחשבה פוסלת רק בב' עבודות שחיטה וזריקה ודאי שילכו רק אחר השוחט, ושנינו בברייתא כר' יוחנן שמי ששחט בהמה לזרוק דמה ולהקטיר חלבה לע"ז זה זבחי מתים ואם שחט ואח"כ חשב עליה היה מעשה כזה בקיסרי ולא הכריעו לאיסור או להיתר, ואמר רב חסדא שלא אמרו איסור מפני כבודם של חכמים ולא אמרו היתר מפני כבודו של ר"א, אך יש לדחות שחכמים דברו רק

דף לח תלמידי רב אמרו לשמואל שרב אמר שהסימנים להתיר מסוכנת הם גועה או שהטילה רעי או שכשכשה בזנבה וזה נקרא פרכוס, אמר להם שמואל וכי לרב צריך פירכוס חזק כהזות אוזן ואני אומר שמספיק שהיא עושה דברים שלא נעשים מחמת המיתה, ורב ענן אמר ששמואל פירש לו דברים שהמיתה עושה הוא שידה היתה כפופה והיא פשטה אותה, אך אם היתה היד פשוטה והיא כפפה אותה זה לא מחמת המיתה, ולכאורה מה החידוש בדבריו הרי שנינו שבהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה כי זה הוצאת נפש משמע שאם החזירתה כשרה, יש לומר שבמשנה היינו אומרים שרק כשהיד היתה כפופה והיא פשטה אותה וכפפה שוב אך אם רק היד היתה פשוטה והיא כפפה זה לא מספיק קמ"ל שזה מספיק, ויש להקשות ששנינו שר' יוסי אמר בשם ר"מ שמה שהבהמה גועה בשעת שחיטה זה לא פירכוס ור"א בן ר' יוסי אמר בשם ר"מ שגם הטילה רעי וכשכשה בזנבה זה לא פירכוס, וקשה מגועה על גועה ומרעי על רעי ויש לומר שלא קשה מגועה על גועה שאם קולה עבה זה פירכוס ואם קולה עמום זה לא פירכוס, ולא קשה מרעי על רעי שאם היא שותתת בסמוך זה לא פירכוס ואם היא מתריזה בכח זה פירכוס.

רב חסדא אומר שהפירכוס צריך להיות בסוף שחיטה והכוונה אפילו באמצע שחיטה ולמעט תחלת שחיטה, ואמר רב חסדא שיש להוכיח את זה ממה ששנינו שבהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה ופשוט שלא מדובר בסוף שחיטה שהרי ודאי אין צורך שיהיה לה חיות עד הסוף אלא מדובר באמצע שחיטה ורבא דוחה שניתן לומר שמדובר בסוף שחיטה ואומרים שאם לא עשתה כך בסוף השחיטה התברר שנשמתה היתה כבר נטולה קודם לכן, ור"נ בר יצחק אמר שהפירכוס הוא בתחילת שחיטה וניתן להוכיח את זה ממה שר"ש אמר שאם שחט בלילה והשכים ומצא שהכתלים מלאים דם היא כשרה שהיא זינקה כשיטת ר"א ופירש שמואל שמדובר על כותלי בית השחיטה וזה מובן אם הפירכוס הוא בתחילת שחיטה אך אם הפירכוס הוא בסוף שחיטה מדוע היא כשרה הרי ניתן לומר שהיא זינקה כבר בתחילת השחיטה, אך יש לומר שזינוק הוא סימן עדיף מהאחרים אך יש להוכיח שהוא לא עדיף שר"א אמר דייחא אם זינקה ומשמע שהוא בא להקל ויש לומר שזה קל משיטת ר"ג אך זה עדיף על הפירכוס של רבנן, ואמר רבינא שאמר לו סמא בר חקלאי שאביו של בר אבוברם או אחיו של בר אבוברם שאל איך יתכן שהזינוק של ר"א עדיף משל רבנן הרי שנינו שחכמים אומרים עד שתפרכס ביד וברגל ואם חכמים הולכים על שיטת ר"ג היה צריך לכתוב כיון שפרכסה אלא הם הולכים על שיטת ר"א, ואם הסימן של ר"א הוא עדיף יש לומר עד שתפרכס, ורבא סובר שהפירכוס הוא בסוף שחיטה, ויש להוכיח את זה **עמוד ב'** ממה ששנינו שמהפסוק או כשב ממעטים כלאיים, מאו עז ממעטים נדמה, מכי יולד ממעטים יוצא דופן משבעת ימים ממעטים מחוסר זמן, מתחת אמו ממעטים יתום, ולכאורה באיזה יתום מדובר שאם אמו ילדה אותו ואח"כ היא מתה זה לומדים כבר מכי יולד, אלא מדובר שהיא פרשה למיתה והולד פרש לחיים, וזה מובן אם צריך חיות בסוף הלידה לכן צריך פסוק למעט אך אם לא צריך חיות בסוף הלידה לא צריך פסוק שניתן ללמוד את זה מכי יולד.

רבא אומר שההלכה כמו הברייתא דלהלן שבהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה וכל זה ביד אך ברגל בין פשטה ולא כפפה ובין כפפה ולא פשטה כשרה וכל זה בדקה

באופן שלא שמענו שחשב אך באופן שחשב זה יפסול גם אח"כ שהוכיח סופו על תחלתו, ור"א פסל במשנה רק בשחיטה לעכו"ם כי סתם שחיטת עכו"ם זה לע"ז אבל בישראל לא אומרים הוכיח סופו על תחלתו, וביאר רב שיזבי שלא אמרו היתר מפני כבודו של רשב"ג, אין לומר שהכוונה לרשב"ג לגבי בריא שאמר תנו גט זה לאשתי הוא רצה לשחק בה והיה מעשה בבריא שאמר כתבו גט לאשתי ועלה לגג ונפל ומת אמר רשב"ג אם נפל מעצמו זה גט ואם הרוח דחפה אותו אינו גט ושאלו על כך וכי המעשה בא לסתור אלא יש לומר שיש להוסיף בדברי המשנה שאם הוכיח סופו על תחלתו זה גט והיה מעשה בבריא שאמר כתבו גט לאשתי ועלה לגג ונפל ומת אמר רשב"ג שאם נפל מעצמו זה גט ואם הרוח דחפה אותו זה לא גט, אך יש לדחות ששם זה גט כי הוא אמר כתבו, אלא מבאר רבינא שהכוונה לרשב"ג של הברייתא שמי שכתב נכסיו לאחרים והיו בהם עבדים ואמר המקבל אי אפשרי בהם אם רבו השני הוא כהן הם אוכלים בתרומה ורשב"ג אומר שכיון שהוא אמר אי אפשרי בהם זכו בהם היורשים והקשו על כך האם לת"ק גם בעומד וצוות הוא זכה בהם ורבה ביאר ויש אומרים שר' יוחנן ביאר שאם צוות מתחילה לכו"ע לא זכה, ואם שתק ואח"כ צוות לכו"ע זכה ונחלקו כשיזכה לו ע"י אחר והוא שתק שלת"ק הוא זכה בשתיקתו וכשהוא צוות אח"כ הוא רוצה לחזור בו וזה לא מועיל, ורשב"ג סובר שסופו מוכיח על תחלתו ומה שהוא לא צוות מתחילה כי הוא חשב שכל עוד לא הגיע לידי מדוע אצווה.

רב יהודה אומר בשם שמואל שהלכה כר' יוסי שמחשבת העכו"ם לא פוסלת, קבוצת ישמעאלים באו לצקוניא והביאו אילים לשוחטים יהודיים ואמרו להם שהדם והחלב שלנו והעור והבשר שלכם ושלח רב טובי בר מתנא לרב יוסף האם מותר לאכול והוא שלח לו שרב יהודה אמר בשם שמואל שהלכה כר' יוסי ורב אחא בר אויא אמר לרב אשי מ' השין לדעת ר"א אם נתן זוו לשוחט ישראל כדי שימכור לו בשר אמר רב אשי שיש לבדוק שאם הוא אדם אלים שאינו יכול לדחותו הבשר אסור, ואם לא כיון שהוא יכול לדחותו ולומר לו הכה ראשך בהר א"כ הוא שוחט על דעת עצמו.

משנה מי ששחט לשם הרים וגבעות וימים ונהרות ומדברות שחיטתו פסולה,

דף מ אם שנים אחזו בסכין ושחטו אחד שחט לשם הנ"ל והשני שחט לשם דבר כשר השחיטה פסולה. **גמרא** ברישא משמע שהשחיטה פסולה אך אינה אסורה כזבחי מתים, ויש להקשות ששנינו שמי ששחט לשם הרים וגבעות או נהרות או מדברות או לשם חמה ולבנה או לשם כוכבים ומזלות או לשם מיכאל השר הגדול או לשם שלשול קטן זה זבחי מתים מבאר אביי שיש חילוק שאם אמר לשם הר וכדומה זה רק פסול אך אם שחט לשם המלאך של ההר זה זבחי מתים וזה מדויק שזה דומה לשר מיכאל השר הגדול.

רב הונא אומר שאם בהמת חבירו רבצה לפני ע"ז היא נאסרה מיד כששחט בה סימן אחד והוא סובר כדברי עולא שאמר בשם ר' יוחנן שאף שאמרו שהמשתחוה לבהמת חבירו לא אסרה אך אם עשה בה מעשה הוא אסר אותה, ור"נ מקשה ששנינו שמי ששחט בשבת חטאת בחוץ לשם ע"ז חייב ג' חטאות: שבת, קדשים בחוץ, וע"ז, ואם נאמר שכששחט בה סימן אחד לע"ז הוא אסר אותה א"כ לא יתחייב על שחוטי חוץ **עמוד ב** שהרי אחר שהיא נאסרה הוא כחותך בעפר, מבאר רב פפא שמדובר בחטאת העוף שהתירו בסימן אחד וכל האיסורים מגיעים יחד, אך קשה הרי רב הונא אמר לדברי עולא ועולא אמר שבמעשה כל שהוא היא נאסרת, ויש לומר שמדובר שהוא אומר שהוא עובד אותה בגמר זביחה, אך קשה א"כ אין צורך לכתוב דוקא חטאת אלא כל זבח שהוא ומר זוטרא מבאר בשם רב פפא שמדובר שחצי הקנה היה פגום והוא הוסיף עליו כל שהוא וגמר אותו ואז כל האיסורין הגיעו

יחד, אמר רב פפא שלולא שרב הונא אמר שבשחט סימן אחד היא נאסרה לא היה קשה לו מחטאת כי היינו מבארים שמה שעולא אמר מעשה כל שהוא הכוונה לגמר המעשה, ולולא שרב הונא אמר בהמת חבירו לא היה קשה מחטאת שהיינו אומרים שרק את של עצמו הוא יכול לאסור ולא את של חבירו והוא לא יכול לאסור חטאת, ולכאורה מה מחדש רב פפא יש לומר שהיינו אומרים שכיון שהוא קנה את הקרבן לכפרה זה נחשב כשלו, קמ"ל שזה לא כשלו.

ר"נ רב עמרם ורב יצחק אומרים שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, ולכאורה יש להוכיח ממה שתירצו לעיל שמדובר בחטאת העוף וחצי קנה היה פגום ודוקא בחטאת העוף שכל האיסורים מגיעים יחד

דף מא אך כל זבח לא ואם נאמר שאדם לא אוסר דבר שאינו שלו א"כ נאמר כך בכל חטאת בהמה שהיא לא נאסרה בשחיטה כי היא לא שלו, ויש לומר שכיון שהוא מתכפר בה היא כשלו, ויש להוכיח ממשנתנו ששנים אחזו בסכין ואחד שחט לשם הדברים הפוסלים ואחד שחט לשם דבר כשר השחיטה פסולה, ויש לומר שמדובר שיש לו שותפות בהמה, ויש להוכיח ממה ששנינו שהמטמא והמדמע והמנסך בשוגג פטור ובמזיד חייב ואיך הוא אסר דבר שאינו שלו, ויש לדחות ששם מדובר שהיה לו שותפות בדבר, ונחלקו תנאים בדין שאדם אוסר דבר שאינו שלו, ששנינו שאם עכו"ם ניסך יין של ישראל שלא בפני הע"ז הוא אסר אותו ור' יהודה בן בתירא ור' יהודה בן בבא מתירים מפני שני דברים, שאין מנסכים אלא בפני הע"ז, ועוד שיכול לומר לו אין לך כח לאסור את ייני לאונסי ור"נ ורב עמרם ורב יצחק סוברים שגם למ"ד שאדם אוסר דבר שאינו שלו זה דוקא כותי אך ישראל לא יכול לאסור כי הוא רק מתכוון לצערו ויש להוכיח מהמשנה של שנים ששחטו ואחד מהם שחט לשם ע"ז הוא פסול ויש לומר שמדובר בישראל מומר שהוא יכול לאסור, וגם מה ששנינו שהמטמא והמדמע והמנסך חייב מדובר בישראל מומר, ורב אחא בר רבא שאל את רב אשי מה הדין אם התרו בו וקיבל עליו את ההתראה האם הוא אוסר, אמר רב אשי שאם התיר עצמו למיתה אין לך מומר יותר מזה.

משנה לא שוחטים לתוך ימים או נהרות או לתוך כלים אך יכול לשחוט לתוך עוגה של מים ובספינה יכול לשחוט על גבי כלים, אין לשחוט כלל לתוך גומא אך יכול לעשות גומא בביתו כדי שיכנס הדם לתוכה אך לא יעשה כך בשוק **עמוד ב** כדי שלא יחקה בכך את הצדוקים. **גמרא** יש להקשות שכמו שאסור לשחוט לתוך ימים שלא יאמרו שהוא שוחט לשם השר של הים כך לא ישחוט לגומא כדי שלא יאמרו שהוא שוחט לבבואה שלו, אמר רבא שמדובר במים עכורים שאינו רואה בהם את בבואתו.

המשנה אומרת שלא יעשה גומא ואח"כ אומרת המשנה שבבית הוא יכול לעשות ומבאר אביי שבתחלה המשנה דברה על גומא שבשוק ורבה מקשה שרק בספינה אומרת שבשוק לא יעשה משמע שברישא מדובר אפילו שלא בשוק, ורבה מבאר שהמשנה אומרת שאין שוחטים כלל לגומא ומי שרוצה שחצירו תשאר נקיה יעשה מקום מחוץ לגומא וישחט שם והדם שותת ויורד לגומא ובשוק לא יעשה אפילו בצורה הזו כי הוא מחקה את הצדוקים, ושנינו בברייתא כדברי רבא שאם אחד נסע בספינה ולא היה לו מקום לשחוט מוציא את ידו מחוץ לספינה ושוחט והדם שותת ויורד מדפני הספינה אך לא ישחוט כלל לגומא ומי שרוצה לנקר את חצירו יעשה מקום מחוץ לגומא וישחוט והדם שותת ויורד לגומא ולא יעשה כך בשוק משום בחוקתיהם לא תלכו ואם עשה כן צריך לבדוק אחריו.

משנה מי ששחט בהמת חולין לשם עולה לשם זבחים לשם אשם תלוי לשם פסח לשם תודה שחיטתו פסולה ור"ש מכשיר, אם אחזו שנים בסכין ואחד שחט לשם הנ"ל והשני לשם דבר

כשר השחיטה פסולה, מי ששחט לשם חטאת או אשם ודאי או בכור או מעשר או תמורה שחיתתו כשרה והכלל הוא שאם שחט לשם דבר שהוא נידר ונדב מי ששחט לשמו אסור ודבר שאינו נידר ונידב השוחט לשמו כשר. **גמרא** יש להקשות על אשם תלוי שהוא לא נידר ונידב ור' יוחנן אמר שזה לדעת ר"א שאמר שאדם יכול להתנדב אשם תלוי כל יום, וש להקשות על פסח שהוא לא נידר ונידב אלא הוא תלוי בזמן קבוע מבאר רב אושעיא שיכול להפריש פסח כל השנה.

ר' ינאי אומר שהמשנה מדברת בתמימים שיכולים לטעות שהוא כיון לקרבן אך בעלי מומים זה לא פוסל כי יודעים שאינם ראויים לקרבן, ור' יוחנן סובר שגם בעלי מומים הוא פוסל במחשבה כי יש מומים שאינם יודעים כשיש משהו שמכסה אותם.

ר' יוחנן אומר שמה שהכשירה המשנה בשוחט לשם חטאת זה רק כששחט על מי שאינו מחוייב חטאת אך אם הוא מחוייב חטאת יתכן שהוא עושה לשם חטאתו אך קשה שהוא לא אומר לשם חטאתי מבאר ר' אבהו שאכן מדובר שהוא אמר לשם חטאתי.

ר"א אומר שבשוחט לשם תמורה הוא לא נפסל רק כשאין לו זבח בביתו אך אם יש לו זבח בביתו זה פסול שיש לומר שהוא המיר בו, אך קשה שהוא לא אמר לשם תמורת זבחי מבאר ר' אבהו שמדובר שהוא אמר לשם תמורת זבחי ואז כשר כשאין לו זבח כשר.

הכלל של המשנה שדבר שנידר ונידב פסול בא לרבות עולת נזיר שלא נאמר הרי הוא לא נדר נזירות אך יתכן שהוא נדר נזירות בצינעא, והכלל של הסיפא שלשם דבר שאינו נידר ונידב כשר בא לרבות עולת יולדת, ור"א אומר שזה רק כשאין לו אשה אך אם יש לו אשה ניתן לומר שהוא עושה לשמה, אך קשה הרי הוא לא אמר לשם עולת אשתי אמר ר' אבהו שאכן מדובר שהוא אמר לשם עולת אשתי, אך קשה שזה פשוט, **דף מב** יש לבאר שלא נאמר שאם אשתו אכן ילדה היה קול על כך, קמ"ל שיתכן שהוא מביא קרבן על נפל.

פרק אלו טריפות

משנה אלו טריפות בבהמה: א. נקובת הושט ב. פסוקת גרגרת ג. ניקב קרום של המוח, ד. ניקב הלב לבית חללו, ה. נשברה השדרה ונפסק החוט שלה. ו. ניטל הכבד הוא טריפה כשלא נשאר ממנו כלום, ז. ריאה שניקבה או שיש בה חסרון, ולר"ש היא טריפה רק כשהנקב הוא לבית הסימפונות, ח. ניקבה הקבה ט. ניקבה המרה, י. נקבו הדקים יא. כרס הפנימית שנקבה או שרוב החיצונה נקרעה ור' יהודה סובר שבבהמה גדולה שיעורה טפח ובקטנה שיעורה ברובה. יב. המסס ובית הכוסות שנקבו לחוץ. יג. נפלה מהגג. יד. נשברו רוב צלעותיה. טו. דרוסת הזאב, ור' יהודה אומר שדרוסת הזאב היא טריפה

בבהמה דקה טז. דרוסת ארי בגסה, יז. דרוסת הנץ בעוף דק, יח. ודרוסת הגס בעוף גס, והכלל הוא שבדבר שאין כמוה חיה היא טריפה. **גמרא** ר"ל אומר שיש רמז לטריפה מהתורה לכאורה זה פסוק מפורש ובשר בשדה טריפה לא תאכלו אלא כוונת ר"ל שיש רמז שטריפה לא חיה מהתורה ששנינו בסיפא שהכלל הוא שבדבר שאין כמוה חיה היא טריפה משמע שטריפה לא חיה שכתוב וזאת החיה אשר תאכלו מי שחיה אכול ומי שלא חיה לא תאכל א"כ טריפה אינה חיה ומי שסובר שטריפה חיה ילמד מהפסוק זאת החיה אשר תאכלו שזאת החיה תאכל ויש חיה אחרת שהיא טריפה ואף שהיא חיה לא תאכל ממנה, ומי שסובר שטריפה לא חיה למד מזאת כמו ששנו אצל ר' ישמעאל שהקב"ה תפס מכל מין בהמה וחיה והראה למשה ואמר לו זאת אכול וזאת לא תאכל, וגם מי שסבר שטריפה חיה למד כך אלא הוא למד שטריפה חיה מברייתא אחרת ששנו אצל ר' ישמעאל על הפסוק בין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל אלו י"ח טריפות שנאמרו למשה בסיני, לכאורה יש עוד טריפות כגון הר"ת בסג"ר

דלהלן ועוד שבע שמועות של אמוראים, **עמוד ב** לתנא של משנתינו ניתן לבאר שהוא השאיר עוד טריפות שלא מנאם אך לתנא של ר' ישמעאל הוא מנה דוקא מספר י"ח ולא יותר, הרי יש את המקרה של בהמה שנחתכו רגליה מהארכובה ומעלה ויש לומר שהוא סבר כר"ש בן אלעזר שיכולה להכוות במכה ולחיות, אך גם ביכולה להכוות ולחיות היא טריפה לר' ישמעאל שטריפה חיה, אלא יש לומר שהוא סובר כר"ש בן אלעזר שבהמה שנחתכו רגליה מעל הארכובה היא כשרה, יש עוד טריפה של חסרון בשדרה שנחלקו ב"ש וב"ה לגבי טומאת אהל שלב"ש שיעורה שתי חוליות ולב"ה אפילו חוליא אחת, ורב יהודה אמר בשם שמואל שזה גם לענין טריפה ויש לומר שהוא סובר שמנינו המסס ובית הכוסות שניקבו לב' טריפות ונמנה אותם אחד ואז חסרון בשדרה הוא במקומם, יש עוד טריפה של גלודה יש לומר שהתנא סבר כר"מ שמכשיר גלודה, ויש עוד טריפה של חרותא שצמקה הריאה, יש לומר שרק לר' יוסי בר יהודה מונים מרה ויש להוציא מרה שהיא לא לכו"ע ונכניס חרותא במקומה, השבע שמועות של טריפה: מקרה אחד מה שאמר רב מתנא שאם הקולית של הירך זז ממקומו הוא טריפה, ועוד מה שאמר רביש בר פפא בשם רב שאם לקתה כליה אחת היא טריפה, ועוד שנינו שאם ניטל הטחול היא כשרה ואמר רב עזריא בשם רבא שדוקא ניטל אך אם ניקב הטחול היא טריפה, ועוד שנינו שרבה ברבר חנה אמר בשם שמואל שאם נדלדלו הסימנים ברובם היא טריפה ועוד אמר רבה בר רב שילא בשם רב מתנה בשם שמואל שאם נעקרה צלע ממקומה היא טריפה וכן גולגולת שנחבסה ברובה ובשר החופה את רוב הכרס ברובה טריפה, יש לומר שהמשנה מנתה שמונה טריפות של ניקב ונחשיב אותם לאחד א"כ נמנה במקומם את שבע השמועות, אך קשה א"כ גם את הטריפות של נפסקה נמנה באחד, ועוד שהטריפה של רב עזריא זה ניקב, **דף מג** אלא שלא נוציא את הטריפה של בהמה שנחתכו רגליה וגלודה.

עולא אומר שנאמרו למשה בסיני ח' טריפות: נקובה, פסוקה, נטולה, חסורה, קרועה, דרוסה, נפולה, ושבורה, ובא למעט את לקתה הכליה של רכיש, חייא בר רבא אומר שיש ח' טריפות בנקובה ואם תמנה ט' יש להוציא מרה שהיא רק לדעת ר' יוסי בר' יהודה ששנינו שאם ניקבה בקבה ונקבו הדקים טריפה, ור' יוסי בר' יהודה מוסיף גם ניקבה המרה, ואמר ר' יצחק בר יוסף בשם ר' יוחנן שהלכה כר' יוסי בר' יהודה ור' יצחק אמר בשם ר' יוחנן שחבריו של ר' יוסי בר' יהודה הוכיחו לו מהפסוק ישפוך לארץ מררתי ואיוב חי אח"כ אמר להם ר' יוסי שאין להוכיח ממעשה ניסים שאם לא כן יהיה קשה מהפסוק יפלח כליותי ולא יחמול והרי אינו חי בלי כליה אלא זה בנס כמו שכתוב שהקב"ה אמר רק את נפשו שמור, וגם לענין המרה זה נס.

עוד אמר ר' יצחק בר יוסף בשם ר' יוחנן שהלכה כמו האומר שבניטל הכבד צריך שישאר כזית, אך קשה שר' יוחנן אמר הלכה כסתם משנה ושנינו ניטל הכבד ולא נשתיר ממנה כלום משמע שאם נשאר אפילו פחות מכזית היא לא טריפה, יש לומר שנחלקו אמוראים בדעת ר' יוחנן.

ר' יצחק בר יוסף אמר בשם ר' יוחנן שאם ניקבה המרה והכבד סותמת אותה היא כשרה גם לר' יוסי בר' יהודה.

עוד אמר ר' יצחק בר יוסף בשם ר' יוחנן שאם ניקב הקורקבן והכיס שלו קיים הוא כשר והסתפקו כשניקב הכיס והקורקבן קיים ויש להוכיח מדברי ר"נ שאם ניקב זה בלא זה או זה בלא זה כנגד זה כשר.

רבא אומר שבושט יש שני עורות החיצון אדום והפנימי לבן, אם ניקב אחד בלי השני כשר ומה שהוא בא לומר שהחיצון אדום והפנימי לבן שאם זה היה הפוך היא טריפה, והסתפקו אם נקבו שניהם זה שלא כנגד זה וזו זוטרא אמר בשם רבא שבושט כשר ובקורקבן פסול, ורב אשי מקשה שאדרבה

שבוושט שהיא אוכלת ופועה א"כ הוא מתרווח ולעתים מזדמן הנקב מול הנקב אך הקורקבן שהוא מונח הוא נשאר במקומו, אמר רב אחא בר רב יוסף שאמרו בשם רב פפא כדבריו. רבה אמר שאם עלה קרום מחמת מכה בוושט הוא לא נחשב קרום לסתום, עוד אמר רבה שאין בדיקה לוושט בחוץ אלא בפנים, והנ"מ היא בספק דרוסה.

עמוד ב לפני רבה הגיע ספק דרוסה לבדקה, ורבה בדק את הוושט מבחוץ אמר לו אביי הרי אמרת שאין בדיקה לוושט אלא מבפנים ורבה הפכו ובדקו ומצא שני קורטי דם והוא הטרף, ורבה עשה כך לחדד את אביי.

עולא אמר שאם ישב קוץ בוושט ולא מצאו קורט דם לא חוששים שהיה נקב והוא הבריא ויש להקשות מה זה שונה מספק דרוסה שמחמירים יש לומר שאכן עולא לא חשש בספק דרוסה, ואין להקשות משני חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן שאסרו באכילה יש לומר ששם היה חזקת איסור, ואין להקשות משוחט בסכין ונמצאת פגומה כי שם היה ריעותא בסכין, ואין להקשות מספק טומאה ברשות היחיד שספיקו טמא ומצד שני ניתן לדמותו לספק טומאה ברה"ר שטהור אלא ששם זה הלכה שלומדים מסוטה שנאסרה מספק דוקא ברשות היחיד ולא ברה"ר ואין ללמוד מספק טומאה.

תלמיד ישב לפני רב כהנא ולמד שרק בנמצא קוץ מקילים אך אם הוא ישב בוושט חוששים לנקב ורב כהנא אמר שלא ישמעו לו אלא גם בישב בוושט מקילים ובנמצא עולא לא היה צריך לומר שמותרת כיון שכל הבהמות שרועות בחוצות אוכלות קוצים.

לדעת רב בתורבץ הושט שהוא מקום דיבוקו בלחי פוסל בנקב משהו שהוא מקום שחיטה ושמואל סובר שהפסול בו רק ברובו שזה לא מקום שחיטה, ומרי בר עוקבא מבאר בשם שמואל שמקום תורבץ הושט הוא בכל מקום שחותך שם והחתך מתרחב ובמקום שהחתך עומד זה הושט עצמו, ורב פפי אמר שמר שהוא רב ביבי בר אביי לא אמר כך אלא בכל מקום שחותך ועומד במקומו זה תורבץ הוושט, ווושט עצמו זה בכל מקום שחותך שם והוא מתכווץ, ויונה אמר בשם ר' זירא שהוא במקום בית הבליעה ורב אויא אמר ששיעור המקום הוא פחות משעורה ויותר מחיטה.

לבני רב עוקבא היה שור שהתחילו בו שחיטה בתורבץ הוושט ונגמרה השחיטה בוושט ואמר רבא שיש להטיל עליו את החומר של רב ושל שמואל והוא טריפה כרב שנפסל בנקב משהו ואף שלרב הוא מקום שחיטה נחמיר בו כשמואל שאינו מקום שחיטה אף שלשמואל הוא נפסל רק בניקב ברובו, והתגלגל הדבר לפני ר' אבא והוא אמר שממה נפשך בין לרב ובין לשמואל השור כשר ואמרו לבנו של רב יוסף בר חמא שישלם את דמי השור לבעליו, ומר בר רבינא אמר ששאלנו לפני שונאו של רבא הרי שנינו שלעולם הלכה כב"ה והרוצה לעשות כב"ש עושה וכב"ה עושה אך אם עושה כמו הקולא של ב"ה וב"ש הוא רשע,

דף מד ואם הוא עושה כחומרי ב"ש וב"ה הוא ככסיל שהולך בחושך אלא יעשה כב"ש כקולתם או כחומרם או כב"ה כקולתם או כחומרם, ולכאורה קשה מיניה וביה שאם הלכה כב"ה איך יכול לעשות כב"ש ויש לומר שהברייתא דברה קודם שיצאה בת קול שהלכה כב"ה ואז יכול לעשות כב"ש או שהברייתא מדברת אף לאחר בת קול וכו' יהושע שלא משגיחים בבית קול, וקשה איך רבא הטרף את השור הנ"ל ורב טבות אמר שרבא פסק כרב שרמי בר יחזקאל אמר שאין לצייט לכלל שאמר רב יהודה אחיו בשם רב אלא שרב אמר שחכמים נתנו שיעור בוושט וא"כ תורבץ הוושט אינו כוושט ואינו מקום שחיטה ובכל מקרה שיעור הנקב שפוסל בו הוא במשהו.

ר"נ אמר שמקום הוושט למעלה הוא כדי תפיסת יד כג' אצבעות, ולמטה אמר ר"נ בשם רבה בר אבונה שהוא עד

המקום שיש שיעור בכרס הפנימית אך קשה שרבינא אמר בשם גניבא בשם רב שטפח בוושט הסמוך לכרס זהו כרס הפנימי וא"כ הוא שוחט בכרס עצמו, יש לומר שהכוונה שטפח בכרס שסמוך לוושט זהו כרס הפנימי ועוד יש לומר שרב דיבר בשור שיש בו יותר שיעור.

ר"נ אמר בשם שמואל שאם ניטל כל התורבץ מהלחי הוא כשר וכן מוכח ממה ששינונו שאם ניטל לחי התחתון כשר ורב פפא מקשה הרי נעשה כאן עיקור סימנים ובמשנה לא קשה שניתן לבאר שרק נגממו מעל הסימנים ורק בנעקרו לגמרי זה טריפה אך לשמואל קשה, ויש לומר ששמואל לא דיבר כשניטל כולו אלא רובו, אך קשה שרבה בר בר חנה אמר בשם שמואל שאם נדלדלו הסימנים ברובם היא טריפה, אמר רב שישא בר רב אידי שאם רק נקלף מעל הבשר כשר בנשאר מעט אך אם הם התפרקו מעל הבשר זה פסול ברובו.

שנו בברייתא שפסול פסוקת הגרגרת היא ברובה, ורב אמר **עמוד ב** ששיעור רובה הוא רוב עוביה ויש אומרים רוב חללה, וכשהגיע שאלה של פסוקת הגרגרת לפני רב הוא בדק ברוב עוביה ושאלוהו רב כהנא ורב אסי הרי למדת אותנו ברוב חללה והוא שלח אותה לפני רבה בר בר חנה והוא הכשירה והוא קנה ממנה ב"ג סלעי מדינה, ויש להקשות הרי שנינו שאם חכם טימא חבירו לא יכול לטהר ואם חכם אסר חבירו לא יכול להתיר, ויש לומר שרב לא אסרה קודם אלא רק בדק אותה ולא נתנו לו ואז הוא שלח לרבה אך קשה איך הוא אכל מבהמה שהורה בה חכם הרי נאמר ביחזקאל ואומר אהה ה' אלוקים הנה נפשי לא מטומאה ונבלה וטריפה לא אכלתי מנעורי ועד עתה ולא בא בפי בשר פיגול וביארו שהוא לא אכל מבהמה שהורה בה חכם ור' נתן למד שהוא לא אכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה, ויש לומר שכל זה רק כשהחכם מתיר מסברא אך רבה סמך על תלמודו, אך קשה שלא יאכל משום חשד כמו ששינונו שאם חכם דן דין או זיכה וחייב או טימא וטיהר או אסר והתיר או עדים שהעידו כולם רשאים לקחת אך אמרו חכמים הרחק מן הכיעור והדומה לו, ויש לומר שרק כשקונים בשומא אך אם קונים במשקל מותר שהמשקל מוכיח כמו שרבא התיר טריפה וקנה ממנה ובת רב חסדא אמרה לו שאביה התיר בכור ולא קנה ממנו בשר אמר רבא שרק בכור שנמכר בשומא יש חשד אך בבשר מותר שהמשקל מוכיח ואם תאמרי שנותנים לי חלק טוב הרי בכל מקרה נותנים לי חלק טוב.

רב חסדא אמר שת"ח הוא מי שרואה טריפה לעצמו, עוד אמר רב חסדא שמי שרואה טריפה לעצמו עליו נאמר שונא מתנות יחיה, ומר זוטרא אמר בשם רב חסדא שמי שקורא ושונה ורואה טריפה לעצמו ושימש ת"ח עליו נאמר יגיע כפיו כי תאכל אשריך וטוב לך, ורב זביד אמר שהוא נוחל שני עולמות עוה"ז ועוה"ב ולומדים בפסוק אשריך בעולם הזה וטוב לך לעוה"ב, כששלחו לר"א דבר מבית הנשיא הוא לא לקח וכשהזמינוהו לא הלך והוא אמר וכי אינם רוצים שאחיה כמו שנאמר שונא מתנות יחיה, אך כששלחו לר' זירא הוא לא לקח אך אם הזמינוהו הוא הלך כי הוא אמר שהם מתכבדים בו.